

Competentiekaarten

Het competentiekader

Drie niveaus

De opleidingscompetenties worden geclusterd rondom de beroepsrollen van Pedagoog, Didacticus en Teamlid. De persoon als leraar 'kleurt' deze rollen.

De competenties voor de leraar Primair onderwijs zijn in de wet BIO geformuleerd op het niveau van een (ervaren) leraar. Wij kiezen er voor om deze competenties operationeel te maken en te formuleren op drie niveaus: op het niveau van Basisbekwaam, LIO Bekwaam en (Start)Bekwaam. De fasering ligt in het verlengde van de fasen in de opleiding. In de fase van Basisbekwaam legt de student het fundament voor het leraarschap. (De propedeuse maakt deel uit van deze fase). In de fase daarna maakt de student belangrijke keuzes en profileert hij zich. Hij bereidt zich voor op het zelfstandig functioneren in de basisschool en hij werkt onder toezicht van zijn mentor. We duiden deze fase aan met LIO Bekwaam. In de laatste fase werkt de student op een basisschool en verzorgt zelfstandig en onder eigen verantwoordelijkheid het onderwijs aan een hele groep gedurende een langere tijd. Hij professionaliseert zich verder tot een leraar die Startbekwaam is. Deze fase duiden we aan met (Start)Bekwaam.

De competentiekaarten

De competenties beschrijven we op competentiekaarten. Na de formulering van de competentie geven we niveau-indicatoren. We maken daarbij de volgende opmerkingen:

- De competentie indicatoren geven een opbouw in complexiteit. De indeling in niveaus is soms arbitrair en grofmazig in die zin dat een aspect in een eerdere of latere fase aan de orde kan komen. Bepaalde indicatoren komen in verschillende fasen terug. Een enkele indicator staat op meer competentiekaarten vermeld.
- In de competentiekaarten maken we geen onderverdeling naar kennis-, vaardigheden- en attitudeaspecten
- De competentiekaarten worden niet gehanteerd te worden als een afvinklijst. De competentiekaarten geven een uitwerking van de competentie en zijn ijkpunten.
- De competentiekaarten zijn mede gebaseerd op een interne notitie 'Document opleidingscompetenties', (jaar 2003), De SBL competenties en de bekwaamheidseisen (mei 2004), Competenties in beeld, J. Dekker en T.Zijlstra (2005), De beoordeling van de leraar in ontwikkeling, H. Meulenkamp, 2005. Ook hebben we afstemming gezocht bij andere lerarenopleidingen

Met de competentiekaarten

1. Beschikt de student over een kader om zijn persoonlijke leerweg vorm te geven. Via zijn Persoonlijke Ontwikkelings Plan (POP) kan hij zijn leervragen en leerdoelen geordend weergeven.
2. Hanteren de opleiders in de school en de opleiding eenzelfde referentiekader om studenten te begeleiden en te beoordelen
3. Heeft de opleiding een overzicht van de competenties per fase. Daarmee heeft de opleiding een kwaliteits- en ijkinstrument
4. Kan de opleiding aangeven welke competenties de nadruk krijgen bij een bepaald programmaonderdeel

Competentiekaart 1. Interpersoonlijk competent

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn interpersoonlijke verantwoordelijkheid. Hij is zich bewust van zijn eigen houding en gedrag én van de invloed daarvan op de kinderen. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheid op het gebied van groepsprocessen en communicatie om een goede samenwerking met en van de kinderen tot stand te brengen.

De leraar primair onderwijs moet ervoor zorgen dat er in zijn groep een prettig leef- en werkklimaat heerst. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar interpersoonlijk competent zijn. Een leraar die interpersoonlijk competent is, geeft op een goede manier leiding. Zo'n leraar schept een vriendelijke en coöperatieve sfeer en brengt een open communicatie tot stand.

Basisbekwaam

1.1	Hij verzorgt enkele lessen achter elkaar onder begeleiding van de mentor
1.2	Hij observeert kinderen en maakt contact met ze en zorgt ervoor dat zij contact kunnen maken met hem en zich op hun gemak voelen
1.3	Hij ziet wat er gebeurt in zijn groep. Hij luistert naar de kinderen en hij reageert op hen. Hij spreekt hen aan op ongewenst gedrag en hij stimuleert gewenst gedrag. Hij laat de kinderen in hun waarde.
1.4	Hij houdt in zijn taalgebruik, omgangsvormen en manier van communiceren rekening met wat gebruikelijk is in de leefwereld van zijn leerlingen.
1.5	Hij kan op zijn eigen rol en inbreng reflecteren en leerpunten formuleren

LIO Bekwaam

1.21	Hij verzorgt gedurende een aantal aaneengesloten dagen al het onderwijs aan de hele groep
1.22	Hij geeft de kinderen leiding maar laat hun ook verantwoordelijkheid en geeft hun een eigen inbreng
1.23	Hij brengt een goede samenwerking tot stand met de kinderen en tussen de kinderen onderling
1.24	Hij evalueert positief en negatief (groeps)gedrag met de kinderen
1.25	Hij kan voor moeilijke leerlingen een planmatige manier van omgang bedenken en deze uitvoeren
1.26	Hij is goed op de hoogte van communicatie- en omgangsvormen in de leefwereld van de kinderen

(Start)Bekwaam

1.41	Hij verzorgt zelfstandig al het onderwijs aan een hele (combinatie)groep gedurende een aantal weken of maanden
1.42	Hij schept een goed klimaat voor samenwerking met de kinderen en tussen de kinderen onderling
1.43	Hij is op een praktisch niveau op de hoogte van communicatietheorieën, groepsdynamica en interculturele communicatie en hij kent vooral ook de implicaties daarvan voor zijn eigen doen en laten
1.44	Hij kan beschrijven en verklaren wat de communicatiepatronen zijn in zijn (cultureel heterogene) groep en hoe de sociale verhoudingen liggen. Hij weet hoe hij een en ander zonodig kan verbeteren.
1.45	Hij onderkent gedragsproblemen en kan daar adequaat op reageren o.b.v. een flexibel gedragsrepertoire voor verschillende typen kinderen en groepen
1.46	Hij kan verantwoorden hoe hij met zijn (cultureel heterogene) groep omgaat en ook met individuele kinderen. Daarbij maakt hij gebruik van relevante theoretische en methodische inzichten.

Competentiekaart 2. Pedagogisch competent

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn pedagogische verantwoordelijkheid.

Hij heeft voldoende pedagogische kennis en vaardigheid om een veilige leeromgeving tot stand te brengen waarin kinderen zich kunnen ontwikkelen tot een zelfstandig en verantwoordelijk persoon. Voor een hele klas of groep maar ook voor een individuele leerling.

De leraar primair onderwijs moet de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van de kinderen bevorderen. Hij moet hen helpen een zelfstandig en verantwoordelijk persoon te worden. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar pedagogisch competent zijn. Een leraar die pedagogisch competent is, creëert een veilige leeromgeving in zijn groep en zijn lessen.

Basisbekwaam

2.1	Hij is vertrouwd met de leefwereld van basisschoolkinderen, hun basisbehoeften, hun verwachtingen, met de culturele bepaaldheid daarvan, en hij weet hoe hij daarmee om kan gaan
2.2	Hij is bekend met het globale verloop van de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van basisschoolkinderen, met de problemen die zich daarbij kunnen voordoen en hij weet hoe hij daarmee om kan gaan
2.3	Hij houdt rekening met bestaande concepten van leerlingen met betrekking tot de leerstof
2.4	Hij ziet onderliggende normen en waarden in de leerstof en weet die bespreekbaar te maken met de leerlingen
2.5	Hij is zich bewust van zijn eigen normen en waarden. Hij heeft zelfkennis ten aanzien van de kwaliteit van zichzelf als uniek individu
2.6	Hij ziet hoe de kinderen met elkaar omgaan en wat dat voor gevolgen heeft voor het welbevinden van (individuele) kinderen. Hij bespreekt met hen de sfeer in de groep en de omgang met elkaar.
2.7	Hij staat in zijn gedrag model voor de omgang met elkaar en met anderen

LIO Bekwaam

2.21	Hij vormt zich een goed beeld van het sociale klimaat in een groep, van het individuele welbevinden van de kinderen en van de vorderingen die zij maken op het gebied van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid
2.22	Hij ontwerpt op basis daarvan een plan van aanpak of een benadering om de kinderen te begeleiden naar een veilig en harmonisch leef- en werkklimaat en om hun sociaal-emotionele en morele ontwikkeling te bevorderen en voert dat uit
2.23	Hij evalueert dat plan van aanpak of die benadering en stelt het zonedig bij, voor de hele groep en ook voor individuele kinderen
2.24	Hij toont zich gevoelig voor culturele verschillen en kan m.b.v. leerinhouden bruggen bouwen tussen culturen
2.25	Hij waardeert de inbreng van de kinderen, is nieuwsgierig naar hun ideeën en complimenteert hen regelmatig. Hij stimuleert hen om kritisch na te denken over hun opvattingen en gedrag en om daarover in de groep te communiceren.
2.26	Hij enthousiasmeert leerlingen voor de leerinhoud
2.27	Hij creëert een veilige leeromgeving en straalt voldoende gezag uit
2.28	Hij is zich bewust van zijn eigen normen en waarden. Hij heeft zelfkennis ten aanzien van de kwaliteit van zichzelf als uniek individu en de eigen sterktes en zwaktes als leraar
2.29	Hij kan zijn pedagogische opvattingen verantwoorden en ook hoe hij de groep of individuele kinderen aangepakt heeft.

(Start) Bekwaam

2.41	Hij signaleert problemen en belemmeringen in de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van leerlingen en stelt, eventueel samen met collega's, een passend plan van aanpak of benadering op
2.42	Hij is bekend met ontwikkelings- en opvoedingstheorieën van het jonge en oudere kind, hij is vertrouwd met verschillende opvoedingspraktijken en met de culturele bepaaldheid daarvan; dit alles met name in hun consequenties voor het onderwijs en voor zijn doen en laten als leraar
2.43	Hij heeft kennis van processen van identiteitsvorming, zingeving en waardenontwikkeling bij het jonge en oudere kind én van de culturele bepaaldheid daarvan en hij weet welke consequenties hij hieraan moet verbinden voor zijn handelen
2.44	Hij kan van elk kind in zijn groep beschrijven hoe het zich ontwikkelt op fysiek, sociaal-emotioneel en moreel gebied en hoe hij die ontwikkeling probeert te bevorderen. Hij signaleert onmiddellijk als er ontwikkelings- of gedragsproblemen zijn, hij kan beoordelen of en hoe hij die zelf kan aanpakken en weet waar hij eventueel hulp kan vinden in en buiten de school.
2.45	Hij kan zijn pedagogische opvattingen verantwoorden en ook hoe hij de groep of individuele kinderen aangepakt heeft. Daarbij maakt hij gebruik van relevante theoretische en methodische inzichten.
2.46	Hij staat model voor de waarden waarmee hij de leerlingen tracht te inspireren: nieuwsgierigheid, tolerantie, eerlijkheid, respect voor verschillen en waardering voor andere culturen
2.47	Hij creëert een veilige leeromgeving en toont leiderschap. Hij scheidt een klimaat waarin kinderen uitgedaagd worden om te experimenteren en te presteren

Competentiekaart 3.

Vakinhoudelijk & didactisch competent

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn vakinhoudelijke en didactische verantwoordelijkheid.

Hij heeft voldoende kennis en vaardigheid op het gebied van de onderwysinhouden en de didactiek om een krachtige leeromgeving tot stand te brengen waarin de kinderen zich de culturele bagage eigen kunnen maken die de maatschappij vereist.

De leraar primair onderwijs moet de kinderen helpen zich de culturele bagage eigen te maken die samengevat is in de kerndoelen voor het primair onderwijs en die elke deelnemer aan de samenleving nodig heeft om volwaardig te kunnen functioneren. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar vakinhoudelijk en didactisch competent zijn.

Een leraar die vakinhoudelijk en didactisch competent is, ontwerpt een krachtige leeromgeving in zijn groep en zijn lessen.

Basisbekwaam

3.1	Hij verzorgt met behulp van de mentor, aanvankelijk aan de hand van methodes, enkele achtereenvolgende lessen aan de hele groep
3.2	Hij houdt een planning aan die bij de leerlingen bekend is en gaat adequaat om met de tijd
3.3	Hij evalueert die activiteiten en de effecten ervan en stelt ze zonedig bij, voor de hele groep, maar ook voor individuele leerlingen
3.4	Hij vormt zich een goed beeld van de mate waarin de kinderen de leerinhoud beheersen en van de manier waarop ze hun werk aanpakken
3.5	Hij kan rijke bronnen vinden en hanteren die zijn kennisbestand m.b.t. de vakgebieden verder uitbreiden en bijhouden
3.6	Hij kan kennis m.b.t. de vakgebieden omzetten in leerstof voor de leerlingen
3.7	Hij legt duidelijk uit aan de kinderen welke leerdoelen hij met welke leeractiviteiten nastreeft
3.8	Hij kan een link leggen tussen de vakgebieden en het dagelijks leven van de leerlingen
3.9	Hij beheerst de leerinhouden van de vak- en vormingsgebieden, zoals beschreven in de kerndoelen voor het primair onderwijs. Hij kan de opdrachten, oefeningen en toetsen waar de kinderen mee te maken krijgen, zelf foutloos maken en duidelijk demonstreren of uitleggen.
3.10	Hij kan rijke onderwijssituaties ontwerpen die de aandacht van de leerlingen vangen en vasthouden
3.11	Hij kiest gevarieerde, op de kinderen afgestemde speel- en leertaken, gebruik makend van moderne middelen, waaronder ict. Hij biedt ruimte voor verschillende manieren van werken.

LIO Bekwaam

3.21	Hij verzorgt onder toezicht gedurende een aantal aaneengesloten dagen zelfstandig het onderwijs aan de hele groep. Hij houdt rekening met de inbreng van de leerlingen
3.22	Hij varieert en differentieert in zijn werkwijze zowel groepsgewijs als individueel. Hij neemt tijdens het werken met de groep waar wat er in de klas gebeurt en anticipeert daarop (Adaptief)
3.23	Hij evalueert die activiteiten en de effecten ervan en stelt ze zonedig bij, voor de hele groep, maar ook voor individuele leerlingen
3.24	Hij kan gebruik maken van verschillende mogelijkheden voor het ordenen van leerstof (lineair, thematisch, cyclisch)
3.25	Hij is vertrouwd met de opbouw van de leerinhouden in leerlijnen en met de samenhang daartussen
3.26	Hij heeft kennis van (onderzoeksmatig) ontwerpen van onderwijs, algemene en vakdidactieken en didactische leermiddelen
3.27	Hij heeft kennis van verschillende media (leermiddelen) en ICT en kan deze adequaat in zijn onderwijs inzetten
3.28	Hij stemt de leerinhouden en ook zijn doen en laten af op de kinderen en houdt rekening met individuele verschillen

3.29	Hij vormt zich een goed beeld van de mate waarin de leerlingen de leerinhouden beheersen en de wijze waarop zij hun werk aanpakken
3.30	Hij ontwerpt vanuit een rijk repertoire aan onderwijsmodellen speel- en leeractiviteiten die voor leerlingen uitvoerbaar zijn en die zelfwerkzaamheid bevorderen. Hij voert deze met de leerlingen uit.
3.31	Hij geeft opbouwend commentaar op het werk van zijn kinderen en op de manier waarop ze werken. Hij doet op basis van evaluatie en toetsing betrouwbare uitspraken over hun kennis en de vaardigheid.
3.32	Hij evalueert die activiteiten en de effecten ervan en stelt ze zonedig bij, voor de hele groep maar ook voor individuele leerlingen
3.33	Hij leert de kinderen leren, ook van en met elkaar, om daarmee onder andere hun zelfstandigheid te bevorderen
3.34	Hij toetst het eigen handelen aan zijn eigen subjectieve concept
3.35	Hij kan zijn vakinhoudelijke en didactische opvattingen vanuit de theorie verantwoorden en ook hoe hij met de groep of individuele kinderen gewerkt heeft.

(Start) Bekwaam

3.41	Hij verzorgt zelfstandig al het onderwijs aan een hele (combinatie)groep gedurende een aantal weken of maanden
3.42	Hij heeft een praktische kennis van veel voorkomende leerstoornissen en onderwijsbelemmeringen, signaleert en diagnosticeert deze en stelt, eventueel samen met collega's, een passend plan van aanpak of benadering op
3.43	Hij heeft kennis van processen van identiteitsvorming, zingeving en waardenontwikkeling bij het jonge en oudere kind én van de culturele bepaaldheid daarvan en hij weet welke consequenties hij hieraan moet verbinden voor zijn handelen
3.44	Hij is bekend met verschillende leer- en onderwijstheorieën en onderwijsarrangementen voor het jonge en oudere kind en hij weet hoe hij die in praktijk kan brengen
3.45	Hij is vertrouwd met hoe kinderen leren, wat hun leerbehoeften zijn, hoe hun ontwikkeling verloopt, welke problemen zich daarbij kunnen voordoen en weet hoe hij daar mee om kan gaan
3.46	Hij heeft kennis van de invloed van taalbeheersing en taalverwerving op het leren en hij weet hoe hij daar in zijn praktijk rekening mee moet houden
3.47	Hij kan van elk kind in zijn groep beschrijven hoe het zich ontwikkelt op cognitief gebied en hoe hij die ontwikkeling probeert te bevorderen.
3.48	Hij kan gebruik maken van een repertoire van verschillende evaluatiemethoden en kan de resultaten van zijn leerlingen rapporteren aan ouders, collega's en eventueel externe deskundigen
3.49	Hij toetst het eigen handelen aan zijn eigen subjectieve concept
3.50	Hij kan zijn vakinhoudelijke en didactische opvattingen verantwoorden en ook hoe hij met de groep of individuele kinderen gewerkt heeft. Daarbij maakt hij gebruik van relevante en actuele theoretische en methodische inzichten

Competentiekaart 4. Organisatorisch competent

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn organisatorische verantwoordelijkheid.

Hij heeft voldoende organisatorische kennis en vaardigheid om in zijn klas en zijn lessen een goed leef- en werkklimaat tot stand te brengen. Overzichtelijk, ordelijk en taakgericht. In alle opzichten voor hemzelf, zijn collega's en vooral voor de kinderen helder. En dat op een professionele, planmatige manier.

De leraar primair onderwijs draagt zorg voor alle aspecten van klassenmanagement ten behoeve van zijn groep. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar organisatorisch competent zijn.

Een leraar die organisatorisch competent is, zorgt voor een overzichtelijke, ordelijke, taakgerichte sfeer in zijn klas en zijn lessen.

Basisbekwaam

4.1	Hij is bekend met die aspecten van klassenmanagement die voor zijn onderwijs relevant zijn
4.2	Hij kent de werkwijze van de mentor: de dagindeling en de verschillende mogelijkheden van klassenorganisatie die door de mentor gehanteerd worden
4.3	Hij houdt een planning of tijdschema aan die ook bij de kinderen bekend is en kan daar flexibel mee om gaan
4.4	Hij organiseert het onderwijs onder begeleiding van de mentor. Daarbij gebruikt hij werkvormen, leermaterialen en leermiddelen en groeperingsvormen die de lesdoelen en leeractiviteiten stimuleren en het leerproces ondersteunen

LIO Bekwaam

4.21	Hij hanteert op een consequente manier concrete, functionele en door de kinderen gedragen procedures en afspraken
4.22	Hij organiseert zoveel mogelijk al het onderwijs aan een groep leerlingen waarbij de werkvorm en de leerling kenmerken zo goed mogelijk op elkaar zijn afgestemd
4.23	Hij gebruikt organisatievormen, leermiddelen en leermaterialen die leerdoelen en leeractiviteiten ondersteunen
4.24	Hij houdt een planning aan die bij de kinderen bekend is en gaat adequaat om met tijd. In onverwachte situaties improviseert hij op een professionele manier en stelt daarbij duidelijke prioriteiten
4.25	Hij assisteert bij klas overstijgende evenementen

(Start)Bekwaam

4.41	Hij kan zijn opvatting en zijn aanpak van klassenmanagement verantwoorden, gebaseerd op literatuur, op het eigen werkconcept en de mogelijkheden van de leerlingen
4.42	Hij organiseert in principe al het onderwijs aan zijn groep leerlingen waarbij de werkvorm en de leerling kenmerken optimaal op elkaar zijn afgestemd
4.43	Hij houdt een heldere planning aan die hij ook met de kinderen bespreekt. Hij gaat adequaat om met tijd. In onverwachte situaties improviseert hij op een professionele manier en stelt daarbij duidelijke prioriteiten.
4.44	Hij gebruikt het leerlingvolgsysteem op een adequate wijze
4.45	Hij organiseert klas overstijgende evenementen zoals een schoolkamp, sportdag, excursie, ouderavond

Competentiekaart 5.

Competent in het samenwerken met collega's

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met collega's. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheden om een professionele bijdrage te leveren aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat op zijn school, aan goede werkverhoudingen en een goede schoolorganisatie

De leraar primair onderwijs moet ervoor zorgen dat zijn werk en dat van zijn collega's op school goed op elkaar zijn afgestemd. Hij moet ook bijdragen aan het goed functioneren van de schoolorganisatie. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar competent zijn in het samenwerken met collega's.

Basisbekwaam

5.1	Hij spreekt collega's gemakkelijk aan en is ook zelf gemakkelijk aanspreekbaar
5.2	Hij kan afspraken maken over het moment en de wijze van begeleiden
5.3	Hij is op praktisch niveau bekend met methodieken voor samenwerking en intervisie
5.4	Hij kan kritiek van de mentor en de stagebegeleider verwerken in concreet handelen
5.5	Hij stelt zich collegiaal op en is medeverantwoordelijk voor het klassengebeuren
5.6	Hij kan adequaat met collega's communiceren en samenwerken

LIO Bekwaam

5.21	Hij neemt vruchtbaar deel aan collegiale consultatie en intervisie
5.22	Hij heeft enige kennis van organisatie- en bestuursvormen voor scholen in het primair onderwijs
5.23	Hij levert een constructieve bijdrage in zoveel mogelijk mesoactiviteiten in de school (bouw- en teamvergaderingen, leerlingbespreking) en neemt enkele niet-lesgebonden taken op zich
5.24	Hij participeert in het schoolteam als lerende gemeenschap

(Start)Bekwaam

5.41	Hij deelt informatie met collega's die voor de voortgang van het werk van belang is en hij maakt gebruik van de informatie die hij van collega's krijgt
5.42	Hij levert een constructieve bijdrage aan verschillende vormen van overleg en samenwerking op school
5.43	Hij levert een bijdrage aan de ontwikkeling en verbetering van zijn school
5.44	Hij geeft en ontvangt collegiale consultatie en intervisie
5.45	Hij is op een praktisch niveau op de hoogte van leerlingvolgsystemen en manieren om zijn eigen werk toegankelijk te administreren
5.46	Hij kent de organisatie- en bestuursvormen voor scholen in het primair onderwijs
5.47	Hij kan zijn opvattingen en zijn werkwijze op het gebied van samenwerken met collega's en functioneren in een schoolorganisatie verantwoorden.

Competentiekaart 6.

Competent in samenwerken met de omgeving

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met de omgeving van de school. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheid om goed samen te werken met mensen en instellingen die betrokken zijn bij de zorg voor de kinderen en bij zijn school.

De leraar primair onderwijs moet contacten onderhouden met de ouders of verzorgers van de kinderen. Hij moet er ook voor zorgen dat zijn professionele handelen en dat van anderen buiten de school goed op elkaar zijn afgestemd. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar competent zijn in het samenwerken met de omgeving van de school.

Een leraar die competent is in het samenwerken met de omgeving, levert in het belang van de kinderen zijn bijdrage aan een goede samenwerking met mensen en instellingen in de omgeving van de school.

Basisbekwaam

6.1	Hij kan de informele contacten met de ouders onderhouden
6.2	Hij toont interesse in adviezen en meningen van anderen
6.3	Hij kan hulp inroepen van anderen
6.4	Hij gebruikt kritiek constructief

LIO Bekwaam

6.21	Hij verantwoordt zijn professionele opvattingen en werkwijze met betrekking tot een leerling aan ouders en andere mensen en instellingen buiten de school en past in gezamenlijk overleg zondig zijn werk met die leerling aan
6.22	Hij signaleert situationele invloeden en onderneemt zondig actie om er wat mee te doen
6.23	Hij geeft onder leiding van zijn begeleider, op een professionele manier aan ouders en andere belanghebbenden informatie over de kinderen en hij gebruikt de informatie die hij van hen krijgt
6.24	Hij kent de professionele infrastructuur waar zijn school onderdeel van is

(Start)Bekwaam

6.41	Hij neemt op een constructieve manier deel aan verschillende vormen van overleg met mensen en instellingen buiten de school: Daarbij stemt hij zijn werk goed af op dat van anderen
6.42	Hij analyseert de situationele invloeden en doet doordachte voorstellen ten aanzien van het omgaan met die invloeden.
6.43	Hij geeft op een deskundige wijze aan ouders, verzorgers en anderen informatie over de kinderen en stelt daarbij het belang van het kind voorop.
6.44	Hij kent de leefwereld van ouders of verzorgers en met de culturele achtergronden van de kinderen en hij weet hoe hij daar rekening mee moet houden in zijn doen en laten als leraar

Competentiekaart 7.

Competent in reflectie en ontwikkeling

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn verantwoordelijkheid voor zijn eigen professionele ontwikkeling. Hij onderzoekt, expliciteert en ontwikkelt zijn opvattingen over het leraarschap en zijn bekwaamheid als leraar.

De leraar primair onderwijs moet zich voortdurend verder ontwikkelen en professionaliseren. Dat is zijn verantwoordelijkheid en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar primair onderwijs competent zijn in reflectie en ontwikkeling.

Een leraar die competent is in reflectie en ontwikkeling, denkt regelmatig na over zijn beroepsopvattingen en zijn professionele bekwaamheid. Zo'n leraar streeft ernaar zijn beroepsuitoefening bij de tijd te houden en te verbeteren. *

Basisbekwaam

7.1	hij werkt planmatig aan de ontwikkeling van zijn bekwaamheid, op basis van een goede analyse van zijn competenties
7.2	hij toont een reflectieve attitude en vaardigheid
7.3	hij benoemt zijn eigen normen, waarden en zijn opvattingen over onderwijs
7.4	hij benoemt wat voor hem persoonlijk relevant is in het leraarschap (subjectief concept) en relateert dat aan zijn werkconcept
7.5	hij maakt bij zijn ontwikkeling gebruik van informatie van kinderen, mentoren, medestudenten, tutores en studieloopbaanbegeleider

LIO bekwaam

7.21	hij is op de hoogte van actuele ontwikkelingen op het gebied van pedagogiek en didactiek die relevant zijn voor zijn onderwijs
7.22	hij heeft voldoende gedragspsychologische kennis om zijn eigen gedrag en dat van anderen te begrijpen en te analyseren
7.23	hij is op de hoogte van de onderwijspraktijk in andere scholen voor primair onderwijs en vervolgscholen en ook van actuele ontwikkelingen op het gebied van pedagogiek, didactiek, inhouden, werkwijzen en organisatievormen in het primair onderwijs
7.24	hij werkt planmatig aan de ontwikkeling van zijn bekwaamheid, op basis van een goede analyse van zijn competenties. Hij vraagt hierbij feedback aan betrokkenen in zijn omgeving

(Start)bekwaam

7.41	hij weet goed wat hij belangrijk vindt in zijn leraarschap en van welke waarden, normen en onderwijskundige opvattingen hij uitgaat
7.42	hij heeft een goed beeld van zijn eigen competenties, zijn sterke en zwakke kanten
7.43	hij werkt planmatig aan de ontwikkeling van zijn bekwaamheid op basis van een goede analyse van zijn competenties
7.44	hij stemt zijn eigen ontwikkeling af op het beleid van zijn school en benut de kansen die de school biedt om zich verder te ontwikkelen
7.45	hij kan een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een schoolconcept en kan zijn eigen werkconcept daarop afstemmen

Competentiekaart 8. Competent in onderzoek

De leraar met een onderzoekende houding is een autonome professional, die het verbeteren van de eigen onderwijspraktijk op zich neemt op basis van (a) literatuurstudie en b) een interpretatie van gegevens uit de eigen praktijk. Dit in een context waarin hij nauw overleg pleegt of samenwerkt met collega's, schoolleiding en overige relevante actoren.

Basisbekwaam

8.1	Hij heeft kennis van basisbegrippen op het gebied van onderzoek.
8.2	Hij heeft globale kennis van de verschillende stappen die doorlopen worden bij het doen van onderzoek (onderzoekscyclus) en de methodes en instrumenten die daarbij gebruikt kunnen worden.
8.3	Hij ontwikkelt een kritische houding in algemene zin (herkent en onderkent bv. de rol die vooroordelen spelen in het onderwijs)
8.4	Hij kan een onderzoeksvraag benoemen uit een gegeven eenvoudige probleemstelling.
8.5	Hij herkent kwantitatieve en kwalitatieve methodes van onderzoek.
8.6	Hij heeft kennis van het feit dat op verschillende manieren literatuur gezocht kan worden.
8.7	Hij kan onderzoek dat staat beschreven in vak- en wetenschappelijke literatuur uitleggen aan medestudenten en docenten.
8.8	Hij kan een argument onderbouwen op basis van onderzoek.

LIO bekwaam

8.21	Hij kan een onderzoeksartikel kritisch lezen.
8.22	Hij kan een gegeven onderzoek samenvatten en de onderzoeksopzet relateren aan de onderzoeksvraag en het type onderzoek (kwalitatief/kwantitatief).
8.23	Hij kan een onderzoeksvraag formuleren uit een gegeven complexere probleemstelling.
8.24	Hij kan op basis van een gegeven onderzoeksopzet enkele onderzoeksinstrumenten benoemen om gegevens te verzamelen.
8.25	Hij kan kwantitatieve en kwalitatieve methodes onderscheiden en beseft dat deze typen onderzoek gepaard gaan met andere methodes en instrumenten en ook andere inzichten genereren
8.26	Hij heeft kennis van belangrijke kwaliteitsaspecten bij het verzamelen van data (betrouwbaarheid, validiteit, transparantie, ethisch verantwoord, etc.)
8.27	Hij kan bevindingen uit onderzoeksartikelen uit vak –(en wetenschappelijke) literatuur in verband brengen met de eigen studie.

(Start)bekwaam

8.41	Hij relateert gelezen onderzoeken op een kritisch onderzoekende manier aan de eigen onderwijspraktijk gericht op het verbeteren van die onderwijspraktijk.
8.42	Hij kan een praktijkgerichte onderzoeksvraag formuleren, op basis van een theoriegeïnformeerde probleemstelling in een specifieke onderwijscontext.
8.43	Hij kan zelfstandig een onderzoeksopzet opstellen en verantwoorden.
8.44	Hij kan de dataverzameling organiseren conform de onderzoeksopzet.
8.45	Hij kan de dataverzameling met behulp van (eenvoudige) kwantitatieve en kwalitatieve technieken analyseren en de resultaten ervan interpreteren.
8.46	Hij kan de resultaten van een data-analyse gebruiken om antwoord te geven op de onderzoeksvraag en een conclusie te trekken gericht op de eigen onderwijspraktijk.
8.47	Hij geeft blijk van reflectie op zijn eigen bevindingen en kan hieruit implicaties voor de eigen onderwijspraktijk afleiden.
8.48	Hij kan onderzoeksresultaten uitleggen, verantwoorden, zakelijk beschrijven en presenteren, rekening houdend met de doelgroep.

